

*Мисията
теменуржена...*

150 ГОДИНИ
ОТ РОЖДЕНИЕТО
НА МАРА БЕЛЧЕВА

Тишината теменужена

Мара Белчева и срецата ѝ с Учителя

Тишината теменужена

Мара Белчева и срещата ѝ с Учителя

150 години от рождението на Мара Белчева

© Издателство Бяло Братство
ISBN 978-954-744-349-5

Биографични бележки

Мара Иванова Белчева (по баща Хаджиангелова) е родена на 8.09.1868 г. в Севлиево. Завършва гимназия във Велико Търново и продължава образованието си във Виена. Учителства в Русе и София.

През 1886 г. се омъжва за Христо Белчев. През 1891 година съпругът ѝ, министър на финансите в правителството на Стамболов, е убит в центъра на София. Младата вдовица е поканена за придворна дама в двореца. По-късно заминава за Женева, където продължава да учи.

През 1903 г. среща Пенчо Славейков и става неговата спътница до края на живота му през 1912 г.

Пътува много. Пише, превежда, редактира.

По време на войните е милосърдна сестра.

Една от основателките на Клуба на български-те писателки през 1930 г.

На 23 април 1925 за пръв път прекрачва прага на Опълченска 66, къщата, в която живее Учителя.

През 1930 се премества да живее на Изгрева. Лятото на 1931 и 1932 г. е с Братството и Учителя на Седемте рилски езера.

След 1933 г. се усамотява до края на живота си.

Умира на 16 март 1937 г. в София.

Първата среща с Учителя*

Светлият четвъртък, 23 април 1925 г.

Вървя, не зная де отивам. Нозете ми ме водят. Ето ме пред тихия, благ дом на Учителя. Влечеше ме там отдавна. Но все не смеях, както и много други, за да не предизвикаме стражата отсреща и току до тоя дом, под една и съща стряха, е домът на един червен комунист.

Чакам реда си в двора. Градинката ме среща в новата си премяна. Сред нея кошер пчели сякаш в знойните великденски лъчи. Пристига един брат – още един. Говорим за мълчанието – за езика. Малко думи като вдъхновение, милосърдие възбуждат вибрации, които стигат до Божиите души. Мълчанието има някога посилни вибрации, когато във всяка клетка бие сърце.

Спомням си за Анатола Франс, който каза, че езикът най-добре изразява лъжата, която ласкае света, а не истината, от която се тъй много нуждаем.

Говорим и за починалите в храма „Св. Неделя“. Техните души като откупна жертва ще се възземат понагоре. На ония, които не са били готови, близките им със скръбта си ще им помогнат.

Тука ме извикват при Учителя. Има отсянка от общата скръб по лицето му. Но как е тихо и приветно при него. Друг мир витае тук. И, веднаж през пра-

* Ръкописен спомен на Мара Белчева

га, чувствуваш всички най-мъчни въпроси разрешени. Иде ти да се върнеш, да го не безпокоиш. Но нещо по-силно те влече. Тъй леко се диша тук. Тялото вече се не сеца. То е само душа. И сякаш чувам друг глас говори из мен: – „Учителю, дойдох едва сега за празниците.“ Всяка дума кънти куха в това пропито с истина мълчание. Той знае вече всичко.

– Отидоха и ще отидат още много невинни жертви – рече той. Главните виновници на тая страшна катастрофа не са тука. Българите са най-жестокият народ, но техните комунисти, сравнително с другите, са най-добрите. Свещениците като праведни души трябваше да предвидят това, което стана. В същия този храм съм бил анатемосан. Защо? Загдето проповядвам учението на Любовта ли? Бог е Любов. И както има въздух, който дишаме, тъй има Бог, когато се любим.

Слънцето прониква през най-тясната междина. Отваряйте прозорците на вашата душа. Пръскайте и вие Любов. Пред нищо не се спирайте. Общественото мнение ще бъде първата голяма вълна. Докажете, че има Бог – втората. Промъквайте се през вълните.

– Може ли засега Вашето учение да бъде приложено всякъде?

– Семката се не дели. Само кога фиданките израстат, можете да ги делите.

– По същия ли начин както учите Вие, да учим и ний?

– Не, всеки индивидуално. За да се справим с неща и случки, трябва ни медиумът на природните закони.

За истината – медуумът на разума. А за личните отношения – медуумът на Любовта.

Питам едного: Как би си набавил оръжие, ако те нападнеха няколко въоръжени лица, без да паднеш в плен? Той мълчи. – Ако ти имаш силна вяра, само като ги погледнеш, те ще се вцепенят. И след като ги отминеш, върни им пак тяхната сила. А вашата вяра, знаеш ли на какво прилича? В Америка има обуца, които струват само един долар, подметките им са от мукава. Затова, който има такива обуца, бърза да ги износи, докато е сухо, че щом падне дъжд, те се стопяват. Има ли щастие – има Бог, дойде ли скръб – няма Бог за вас.

„Сатана, сатана е в църквата“, викал един, държащ се за главата, бягайки навън от оная църковната катастрофа. – Усмехнат, той разправя това. И като гледах тази детска усмивка, като слушах тия мъдри негови съвети, питах се, как могат кал да хвърлят върху тая глава на флорентински Омир, и то най-вече ония, които никак го не познават?

– Учителю, казват, че Вам в други страни предлагали много по-добри условия за работа, отколкото в нашия злополучен край, но къде повече има нужда от Вас?

Той не ми отвърна, но в мълчанието му имаше повече, отколкото и в най-силната човешка дума. Мълчанието му говореше с Бога.

УЧИТЕЛЯТ ДЪНОВ И НЕГОВОТО УЧЕНИЕ

На пръв поглед Учителят Дънов е стар. Дълги посивели коси се сливат с пълната му снежна брада. Благо кафяви очи, които издават дълбокия вътрешен живот, светят изпод буни пестри вежди. Чело открито, ясно. Тънък правилен нос. Би казал някой, че по тоя одухотворен образ някога е бил изваян онзи бронзов Омир, скътан там във Флорентинския музей, между най-отбраните шедьоври.

Когато говори Той – старецът изчезва, и ти забравяш скръб, неволя, страдания, смърт. Едва няколко минути, откакто е заговорил, и вече се носиш – отвъд пространството и времето – в най-светлите сфери на душата си.

И ето млъква. От катедрата слиза човек среден ръст с хармонични движения. Току до теб простичко застава. Застава в тъмносиньо, сиво или бяло облекло. И ти се питаш: „Това ли е Учителят, Той ли е това?“.

Няколко ученици го придружават до скромното му жилище с приказливата градинка, на чиято гръд аленеят рози и кошери пчели.

Жени, мъже, млади, стари, бедни, богати, здрави, болни – ученици от всички слоеве на обществото – влизат и излизат от дома му през всяко време на деня. Едни само до прага стигат и мълком получават своя отговор – връщат се доволни. Други с тър-

пение дочакват своя ред и седнат при него, забравят защо са дошли, оставили галеч заг себе си гребнавите въпроси и грижи, заслушани тука в други мир.

Често ще видите пред вратата му някогашни щастливци, за които – горди и самонадеяни – някога всичко е било за подбив, но сега сломени от житейска неволя, чули за него, идват да подирят последна утеха. И когато излязат, лицата им сияят, а очите гледат с друг поглед. Безкрайният оптимизъм, в чиято градина расте мъдростта на Учителя, влял ново съдържание в техния суетен живот.

Учителят лекува тялото чрез духа. Той препоръчва най-много утринните лъчи и вегетарианската храна. Такава храна погнасят и на скромната му трапеза, на която винаги има гости, дошли от близо и далеч. Той беседва с тях и ги поучава, ако бъде запитван. Думите му се къпят в остроумие и духовитост.

Близо до София братството има свое място – Изгревът. Наоколо са накацали малки тухлени или гървени къщици, гето учениците му прекарват лятото, а мнозина и зимата. На най-високото място е построен широк светъл салон, до салона, горницата на Учителя. Така сутрин пред изгрев слънце, преди да се заловят със своите ежедневни трудове, учениците се събират на широка поляна с чудна гледка срещу Витоша, Рила, Люлин за обща молитва. Правят гимнастически упражнения с хармонични движения, пеят песни – гуми и мелодии на повечето от тях са на Учителя, а други композирани от музиканти по

гадени от него образци. В салона всяка неделя от 10-12 ч. Учителят гържи публични беседи, достъпни за всички, а по веднъж в седмицата има общ окултен клас и друг, специален – само за младежи, най-вече студенти, студентки и други младежи.

Учителят обича планините, по всяко време на годината той е с учениците си на излет на Витоша. А всяко лято на Мусала. През последните години те остават да летуват при Седемте Рилски езера, дето са прокарали пътеки, мостчета и две чешми от мраморни камъни струят обилна вода. До второто езеро е самият лагер.

Учителят Дънов излиза от същите предпоставки на мирозданието, както и всички окултни писатели, както и буизмът, но никога той не говори специално върху това, защото ученикът трябва всичко сам да провери – неговата вяра трябва да бъде знание, а не суеверие. Това негово гледище за мирозданието не е хипотеза или теория, а една опитна реалност. Той гради върху тази висша реалност учението си за живота, оттам и гумите му звучат като откровение.

Природата е жива и разумна. Нищо не е случайно. Всичко се движи по определен план. Животът е една непрерывност. Смърт, както хората погразбират, не съществува. Раждането и смъртта са вътрешни процеси – ние мрем и се раждаме ежедневно. Умиращ за един живот, за да се родиш за друг. Раят и адът, къде са те? Има ли ги? – Ниш всеки ден влизаме

и излизаме и в рай и в ад. Ако постъпваш по закона на Божията Любов - ти си в рай, ако излезеш от Бога - ти си в ада. Животът е в Бога.

Учителят Дънов не отрича никое мировъзрение, стига то да подтиква човека към неговото духовно усъвършенствуване; не отрича каквито и да било убеждения, стига този, който ги изповядва, да черпи от тях сили, за да служи на доброто и света, да служи на Бога. „Всички хора, от каквато и да е религия или учение, които носят в себе си един висок идеал, които честно и безкористно се борят за доброто, за великото в света, за благо на цялото човечество, трябва да си подадат ръка. Тяхното външно различие ще внесе само красотата на разнообразието.“ Явно е, че към такава учение гумата секта си няма място.

Но като не отрича нищо, Учителят Дънов сам води един път - това е пътят на Любовта. Само Божията Любов носи пълен живот. Това е пътят на вътрешното усъвършенствуване, който всеки сам трябва да измине. Но оттук индивидуализмът се синтезира с колективизма. Твоят път е проправен от тези, които са по-напреднали от тебе. И ти трябва да проправиш път на тези, които са по-назад от тебе. Големият помага на малкия. Голям е не този, комуто служат, а който служи. Невидимите помагачи стоят по-горе от хората. „Човек е работник Божий, колкото расте, толкова по-отговорни задачи му се поверяват.“ - Който гири съвършен-

ства и благополучие за себе си – остава на едно място, защото се е отделил от цялото, защото е излязъл от общия план. А живот има само в цялото и само в цялото може да растеш. Човешкият дух – духът на човечеството е, който ръководи живота тук, на земята. Всички хора са само негови органи, само слуги на човечеството – на космическия човек. Защото слугите се карат и бият, защото крадат и всеки гледа за себе си – затова и работите на господаря не вървят, затова страдат и те.

Учителят Дънов иска да направи своите ученици ратници на Волята Божия. Затова те трябва да убият в себе си всякакъв страх. А затова се иска абсолютна вяра, абсолютно доверие на живата природа. И чист живот, чисто сърце, чиста мисъл, чисто дело. Абсолютна справедливост. Абсолютна честност и безкористие. „Верен, истинен, чист и благ всякога бъди.“ Ученикът трябва да закали волята си – никакви препятствия не бива да го спъват. Когато, например, е определил излет за планините и по него време завали гъжд или сняг, или стисне студ, или буря забушува – в означения час се тръгва, без да се обръща внимание на природните стихии. В живота си ученикът ще среща по-страшни стихии – трябва да умее да ги понася. При каквито и условия да бъде поставен ученикът, той трябва да работи, защото при всички условия все има нещо благоприятно. Дето и да си поставен, ти трябва да работиш. „Светът е на радивите.“ „Регувай физиче-

ския и умствения труд.“ Ученикът трябва да се учи навсякъде и на всичко. – Учителят Дънов не отрича науката, но над официалната наука има друга, която човек ще научи от живата природа, от нея и сам Учителят черпи знания. „Ти не можеш да постъпиш във второ отделение, преди да си свършил първо. Най-първо ще изучиш физическия свят – ще научиш всички науки, които се учат в училища и университетите и тогава ще се заловиш да изучаваш науките на духовния свят.“

И ученолюбieto е присъщо на неговите последователи. Те свършват по няколко факултета. Мнозина останали без образование, възрастни вече, свършват гимназия и постъпват в университет. А има случаи, дето 60-годишни хора тепърва се учат на четмо и писмо. „Няма старост. Стар е, който не работи, който казва – „Много е вече от мене.“ Като работи и се учи той е винаги млад. Аз искам вие да сте млади.“

Особено препоръчва музиката. Музиката е символ на хармонията в света. Чрез музиката ще се научи човек да се поставя в хармония със законите на живата природа. Пропорционално числото на свършилите музикална академия, било у нас, било в чужбина, е значително. Живописата, поезията също облагорожават душата.

Учителят Дънов не отрича живота. Той не иска от своите ученици да бъдат аскети. Те трябва да работят във всички отрасли на живота, дето се

творят материални и духовни блага – всички според способностите си, но да се отличават със своята честност и безкористие, да се ръководят от принципите на великата Божествена Любов. Вн от него е смъртта. А това, което хората наричат смърт, не може да пречи на непрекъснатото движение и развитие на живота. Това е само една външна промяна, както легът се топи и става вода.

Обикновено учението на Учителя Петър Дънов се счита за секта. Възщност, ако вземем определението на Толстоя, всяка религия е секта, защото счита себе си за носителка на благодатта Божия, счита своите догми за истински, а другите религии обвинява в заблуждение. Тъкмо учението на Петър Дънов не е секта, защото не е религия. И Петър Дънов не влиза в противоречие, с която и да е религия, нито я отрича. „Религията е облекло на истината. Религията подразбира форма – тя е нещо външно. Облеклата могат да бъдат различни, но истината е една. Казват, че трябвало да има само една религия, да има само една партия. Нима е възможно да живее дървото само с един лист? Трябва да съществува вътрешна връзка между тях, а не да бъдат едни. – Бог не е направил хората нито православни, нито католици, нито протестанти, нито окултисти, нито от каквато и да е религия, чин и обществено положение – всичко това отпосле, а което е отпосле, то не е важно; важно е това, което е от Бога, а то е човекът. Човек не е направен за религията, а религия-

та е направена за човека. От каква религия е човек – какъв е той отвън – това не е важно, важно е какъв е отвътре.“

И тези, които искат да следват Учителя Дънов, нито биват кръщавани, нито биват записвани, нито се извършва каквато и да е формалност, какъвто и да е обред. – Защото неговото учение не е нито секта, нито религия – това е едно свободно учение за живота – един свободен университет, чийто врати са отворени за всички да влизат и излизат по своя воля. Нищо на никого не се налага. Може да вярваш или да не вярваш, да си съгласен или да не си съгласен – това е за твоя сметка.

„Защо аз говоря? Защо слъцето грее? – Това, което говоря, е за моя сметка, само там, дето вашата мисъл се кръстосва с моята – това ще ви ползува.“

При Учителя Дънов ще срещнете хора от различни религии, с различни убеждения. Той никого не оборва, с никого не спори. „Аз не искам да руша вашето верую.“ Той не е дори против безбожието. И то като религията е само една форма, но форма на мисълта. „Всеки човек, който има идеал, който се бори за доброто в света, който живей за него и му служи безкористно – Бог се проявява чрез него, макар той и да не съзнава това, макар да счита себе си за безбожник.“ Или: „Ако една религия съгражда живота ми, ще я приема. Ако го спъва – ще я отхвърля. Ако безбожието съгражда живота ми – ще го приема. Ако го спъва – ще го отхвърля. Твоето днешно верую не

трябва да е като вчерашното; нито утрешното като днешното. Всеки ден трябва да придобиваш по нещо ново. Апостол Павел казва: „Ний всички няма да умрем, но ще се изменим.“ Ти трябва всеки ден да се раждаш.“

Материализмът и идеализмът? – Има хора идеалисти отвън, а материалисти отвътре. А други материалисти отвън, а идеалисти отвътре. – Главното е какъв е човек отвътре. Ти ми казваш: „Аз не вярвам в Бога, аз вярвам само в хората.“ – Много добре! Че няма нищо по-хубаво от хората. Ние с тебе вече можем да се разберем.

„Бъдете в света, но не бъдете от света.“ – „Животът на земята е най-важен. Човекът е отговорен не само за себе си – защото от неговото издигане или падение зависи издигането или падението на всички същества, които стоят по-ниско от него. Земята сега се намира в сферата на най-благоприятни космически влияния. Това, което сега става на нашата земя, никога по-рано не е ставало. Дошло е време, когато всяка глава ще узрее. От невидимия свят се иска от хората да устроят живота си по закона на Любовта. И останат ли те глухи – катастрофата ще бъде неминуема. – Нека се радваме, че живеем на земята и че ще гоиде денят, който ще ни гонесе мир и радост за всички хора.“ Или: „Нашата задача е да въдворим Царството Божие на земята. Да станем проводници на Божиите закони. Грехът е планина, която дели земята от небето. Христос про-

копа тази планина, но малцина ходят по този тесен път.“ Или: „Бащата, майката, гомът са първите институции на земята. Да бъдеш учител, значи да родиш някого. Възпитавай най-първо себе си. Свободен е само онзи, който е съединен с Бога, който има съзнателен живот.“ Или: „Бог и Христос са две начала. Бог – зародишът на Духа, основите, върху които се гради животът, а Христос – Разумното Начало, което излиза от Единия Бог и насочва и съхранява всички живи същества.“

Или: „Бог – това са приятните мисли в нас.“ Или: „Вий търсите Бога на небето? – Той е с вас, когато страдате“ Или: „Първото условие да заживее Бог с вас, това е смиренieto.“

Това, което прави впечатление, кога за пръв път се слушат беседите на Учителя Дънов, е тяхната разпокъсаност. Като че ли липсва всякаква връзка. Това е, защото той говори в образи и символи. Говори за една висша действителност, на която нашата видима е само отражение. И за да я изрази, си служи с образи и символи на обикновения живот, литературата, науката. И само, който дълго време го е слушал, или който има едно вродено чувство да схваща вътрешната, духовната страна на нещата, който свикне с езика и символите му – започва да разбира вътрешната връзка между отделните образи.

Учителят Дънов е свършил в Америка медицина. Освен познанието му по биология и естествени науки, от многото примери, с които той си слу-

жи в беседите си, бие на очи неговата начетеност в художествената литература. Най-вече с големите майстори на словото на Английската, Руската, Полската, Българската литература. Познава добре световната история. Изучавал е всички големи философи на древността, на средните векове и на нашето време. Владее висшата математика и астрономия. (На Изгрева има метеорологическа станция, слънчев часовник, телескоп, гето както той, така и неговите ученици правят наблюдения.) Познава добре историята на музиката. Сам е добър музикант и често свири на цигулка. Освен мелодии на песните, които се пеят от учениците, има и композиции за цигулка. Те са характерни с мекотата си и с мистичното си проникновение. Често се изпълнява неговата пасторал. Но особено поражява неговото знание за древните и за източните митологии. Неизчерпаем е също с анекдоти и епизоди из живота на велики люде от всички векове и народи. Той следи винаги политическите и обществени движения, както у нас, тъй и по целия свят. Също тъй и всички новооткрития в науката, в техниката, медицината. - Из всички области той черпи образи и примери, за да изрази своите идеи. Затова често казва: „Не вземайте гумите ми буквално, а правете преводи.“ Често и сам прави преводи.

Учителят Дънов не дири популярност, но все пак неговите последователи растат от година на година. И само в България има около 40 000 ученици. Има

последователи в Северна и Южна Америка и някои балкански и европейски страни. Най-вече преведени беседи има на италиански и английски. Също на испански, на френски, немски, есперанто, на японски и др.

При Софийското Братство има детско училище, ръководено по нов педагогически природосъобразен метод.

Това, което се каза за учението на Учителя Дънов, е само една прашинка. То дава повече външния му израз и отношението му към религията, науката и живота с неговите форми. До самата му същност, обаче едва ли се докосва. Да се обхване, да се постави в рамките на едно определение или да се причисли към категориите на една класификация на окултната наука, е абсолютно невъзможно. Това е неизчерпаем рудник от мъдрост и животворно знание, отгето всеки според развитието си черпи, което му е воля. Това е неизчерпаем рудник от мъдрост, отгето може да черпи всеки, стига да не е движен в живота от стимулите на грубата корист, бил той верующ или неверник, идеалист или материалист по мировъзрение – все едно, стига да е човек с честна мисъл.

Когато Учителят Дънов говори, струва ти се, че той е сигнал до морето, гребче от него и налива съгините на своите слушатели, според големината им. И чувствуваш, че това обилие не може никога да свърши.

Мара Белчева

Не е от люлката го гроба само –
животът ни е скитник все на път.
И със дела-надежди той на рамо
минава през гробовете отвъд.

И мълчаливия път го води тамо,
крилати серафими се летят,
към гверите свещени на отца му,
на истината гето грей ключът.

През тихи теменужени градини,
на лилиите в белите одежди,
нагъхан със гъха на мъдростта,
той аметистовия праг ще мине
и ще стовари там дела-надежди
пред слънчевия праг на любовта.

Мара Белчева
Сонети, XIV

СВЕТИЯ

С обагрени криле денят отлита,
и на скалата, о кривак опрян,
Овчаря чака свойта пъстра свита,
от сетните лъчи огрян.
Излъчва той лъчи, излян от злато,
като че някой слънчев жител там
прехвъркнал със тело крилато,
- запален полилей във храм.
Тъй негли бъдещия жрец-светия
и в мрака ще излъчва сам лъчи,
и на олтара литургия
ще пее и кога мълчи...

Списание „Житно зърно“, 1929 г., 5 бр.

